

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Огъурду иш

КЪМР-ни Парламентинде республиканы орта школларында айырмалы окугъанлагъа Россияни граждандары болгъанларна шартлыкъ этген паспортла къуачылыкъ берилгенди.

Парламенти спикери Чеченла Анур сабийлеми бу белгили кюн бла агъышлагъанды. «Бусагъта кырал сизге тагъылы билим берди, аны бла бирге сизден башламчылык, тирилик, этюрлюк сакъалайды. Адам жаны сау къарда окуп тургъа керекди», - дегенди ол.

Конституция союно председатели Гелпханы Абдуллах, паспорт адам хар этен иши ючюн топусунай жууаплы болгъаны кыргозтенин белги-

КЪМР-ни Парламентини башчысы Чеченла Анур Жабелланы Саматны да сугъулагъанды.

Айырмалы паспортла парламента алгандыла

Сыйлы кюн эсде къаларга этилген сурат.

лет: «Мен университетте лекция окуйма. Жарсыуга, жылдан-жылга къарысуудан-къарысуу студентге келедиле бизге. Жаш адамлакъ эринге асары бла да жарамды, арнайы-тайлы окургъа керекиси къ. Жаркъ муларгъа топуса, билиги, жананда кесиг тер болукъ-

су. Сизги къолгъундан кеп зат келди, аны анылагъа борчлуусу», - дегенди ол.

КЪМР-ни жаш тѳлюно эмда жамауат биригилени ишери жана бла министрли кулгъуну топура тургъан Борис Паштов: «Бир къауым жылдан бу Парламентте сиз отурукъсуз, акъонанды сиз къуара-

рыкъсыз, республиканы айтнырыкъла да сизиз. Паспорт алгъан ючюнгоз бла агъышайла, ахы жетишимле итингенлей жашагъыз», - дегенди.

Ызы бла акъыбалыкъ болгъан сабийлеге паспортлары Чеченла Анур бергенди.

СТАТИСТИКА

Уллу къыралны гитче бизнеси

Россия Федерацияны Къырал статистика службасыны Къабарты Малкъарда территориялы органы «Битеулю къуаруу мураглары эм борчлары» деген темага жоралангъан кенеш бардыгъанды. Ары сейрлери болгъан министрстволаны бла шахарла эм районла ны администрациялары келечилери чакъырдыгъанды.

Бу жыйлыуу баш магъанасын Къабарты-Малкъар штатны предпритияны статистикалары эм регион счѳта бѳлюмю башчысы Антонина Землякова билдиргенди.

«Битеулю къуара Россия Федерацияны Правительство-стосуноу 2009 жылны онго-тусуноу февралдан буйругуу бла 2011 жылны биринчи жарымда бардырлыгъа керекди», - дегенди ол. «Аны мураглы - муниципалды къуаруулукуланы экономика болупларына гитче эм орталыкъ предпритияматъле кылайыкъ къошакъ этгенден ан ала ны санын тохташдыр-гъа кереклисиди.

Ол а бизге халкъла аралы статистиканы даражасына

жетдирге онг берликди. Бек биринчи уа - битеулю къуара, экономиканы келир заманлагъа болупларыны прогноزلарын этип, анга къыралдан кылайы болуш-луз этерге кереклисин тинтирге керекди. Аны себѳли бу иште къырал бек уллу магъана берди.

КЪМР-де 100 чакълы орталыкъ предпритияны, 5,6 минг гитче эм 30 минг энци предприниматъелени ишлени юсюнден статистика билдиривле жыйлыкъдагъа ала. Ол тархиле налог инспекцидан алгъанбыз эм ападан энци предприниматъелени 12,8 минг тохтау-су ишленелерин тохташдыр-гъабыз, кылайыкъда уа ишлей эседе да, билмей-биз, дегенди ол. Ала ны барысына да анкета-письмола жиберилликдиле, алгъа ма-уаплагъа уа оцден бирин ал-сексе окупун, иги болуш-луз ади. Биримлерине уа энци то-беге керек болукъду.

Быйлыкъ биринчи декабрине битутинтилик субъект-ни тизмесин къурагъанбыз. Къабарты-Малкъар штатны Интернет сайтында законодательный эм норматив

актаны бланклары, бардырылыкты ишлени программалары бла къуара формалары бардыла сейрлери болгъанла ала ны айыр-лагъа болукъдула.

«Жарсыуга, предпритияны санларындан сора, ала ны юсюнден бир башка толю билгенбиз жокъду», - дегенди Антонина Землякова. - Шендого дери биз айырулу тинтуу бла статисти-ка этип тургъанбыз. Битеулю къуаруу кезиунде бек уллу иш этилирге керек болукъду.

Аны бла бирге предприниматъелени арасында администратияны башчылары агъылатуу иш этерге кереклисин энци белгилеге носем. Закон бла предприниматъеле статистика анализге информацияларыны бериге борчулула, унамагъанлагъа уллу таазир салынады. Алай аны бла бирге уа ол закон бла статистика бардыр-ган учреждение ол инфор-мацияны тыш адамлагъа бериге эркинлиги жокъду, аны ючюн да административ жууаптылыкъ барды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Турнир

Экономиканы ким иги биледи

Къабарты-Малкъарны жаш тѳлюно правитель-стосуноу башламчылыгы бла жаш тѳлюно финан жаны бла билимлерин эдворген федералды проектти чеклеринде Къырал эм монок акъидимеда озгъаныйкъ экономика усталыкъа берген факультетлени араларында эришувле болгъанды.

«Къыралны Правительство-стосу экономика жаны бла билим бериге аслам аз бу-рад», - дегенди жаш тѳлю правительствону башчысы Залина Шокарова. - Быйыл октябрде Россия Федерацияны жаш тѳлю правительстволарыны ассоциациясы

Ахыры 2-чи бетдеди.

СУРАТДА: жюри хорлагъ-аяланы тизмесин окуйду.

Сессия

Элбрус районда администрацияны башчысы алышынганды

Озгъан байрым кюн Элбрус району жер-жерли самоуправление-сны советини кезисуз 36-чы сессия-сы бардыргъанды. Депутатладан сора, анга предпритиялыны, организациаланы, учреждениелени тамталары эм жомаутны келечилери кыстыханды.

Оларны Исмаилов жый-лыгъананы сюзюлукъ вопроста бла шагъыр этенди. Ала уа «Элбрус муниципал району администрация-сны тамтасына да келишими бузуу» эм «Конкурс ишле бардыргъан кезиге Элбрус муниципал району администрация-сны тамтасыны кулгъуну топу-рукъуу сайлау» деп эдиле.

Отар ул билдиргенде, кѳрѳ, район администрация-ны тамтасы Сотталаны Къурмандан башха ишге кѳчюуу бла байламлы аны бла келишими бузууну юсюнден тилек къагъыт келгенди. Биринчи сѳз а сессия-ны ишине къатъышхан КЪМР-ни Правительство-стосу Президетелени орунбасары Хаути Сохрокова берилген эди. Ол, сюзюлукъ вопроста магъаналагъан чертип Сотта уллу, юч жылдан аслам заманын ичиде району халкъыны сейрлери кѳрѳурулай, тоз нметли ишленгин белгилегенди. Жангы ишинде да бет

жарыкълы болуп урунурун тежегенди.

Андан сора сѳлѳшен район администрацияны тамта-сны биринчи орунбасары Афашокаланы Раиса кесин докладында башха айтлыгъа затлагъа шагъыталыгъа району айынуу юсюнден тархиле келтиргенди. Сѳз ючюн, федералды эм республикалы цѳловый программаланы жашауда бардыруу айырындан Белик, Огъары Бахсан, Къенделен, Быйлым элде халкъны сууу бла жалчыту тынгылы болгъанды. Ол ишлерге битуде уа 30,7 миллион сом къоратылганды. Федералды, рес-

публикалы эм район бюджет-леден бѳлюннген ахалгала 50 кеп фатарлы койге ремонт этилгенди. Кѳн юйлерине да авариялы халда болгъан жашу журтладан жангыларына кѳчюргендиле.

Тыгъызууу Калукъ районуна 36 фатарлы койну курулушу башала турады. Ары бютюнлюкте Мир орамда аварияныгге саналгъан койде жашагъанлы кѳчюр-люкдѳде. Бу къурулуш районда 15 жылны ичинде тохтап тургъан кѳп фатарлы юйле-ни ишленуу ахы белгиси болгъанды. Юйлени башлары агъылуу, шахарны эм эр-лени орамларыны чыракъла бла жалчытуу жаны бла бай-ламлы да кѳп иш тамлангъанды. Раиса Даутовна билдиргенде кѳрѳ, Къурман Сейтмухаммедов хайырландан район энергетиклени алпарында болгъан борчларыны тѳвляе-нгенди, иш хакъ да заман-нында берилгенлей тургъан-ды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу-2011

Атам окупгъанды «Заманны», мен да жазылама анга

Ана тилибизде чыкъгъан жангыз газетни бетлеринде республикада, ол санда малкъар эпизде, болгъан кѳп жангылыкла басмапандыла. Дагъыда аны алгъан хар адам да кеси сойген материалны табаргъа болукъдуу сѳз ючюн, окуулу ишлери уста билген, алгъа итинген адамланы юсперинден сѳтатъла, зарисовкала, очеркѳле.

Ингирликде юйге келсем, газетѳе къарамай къоймайла. Сейрсиндирген материалла бѳтѳн а медицинада жангылыклагъа эс

бурама. Бу сферада урун-гъанланы юсперинден окуйма. Газетде искусствоны келечилерине, спортсменлерге иги кесек жер берилген да къуандырды. Сѳзюс, «Заман» эм анда ишленген ѳсѳп келген тѳлюно дуния ариу-лыкъу агъыларгъа, севеге, культуруга, къошувгогъа жуу-къулашдыргъа себѳлик этеди.

Кертиди, телевизорга къарсанг, къыралда дунияда болумдан алаас информация ишлени юсперинден. Алай бек агъла кес республикабызны жашауундан хабарлыкъ болургъа керекди деп, мен алай санайма. Бу ишде уа «Заман» бек магъаналады.

Газетни кѳп жылланы ичинде атам Баттал окуп тургъанды, мен да жаздырама. Дагъыда айттыргъым, ол ана тилин бѳтѳн иги билерге онг берди. Аны бетлеринде материалланы асламысы агъылашынулу, женгил тил бла жазыладалы.

БОТЛАЛЛАНЫ Хадис, КЪМР-ни сыйлы врачы, 2-чи номерли шахар клиника болницаны баш врачы, хирург.

Сыйлы жамауат!

«Заман» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малъяр халкъны культу-расыны, тарыхыны, бютюнго жашаууну, айтлыкъ адамларыны, жетишпелерини эмда жарсыуларыны юсперинден басмапанды материалланы сиз бир башха узангъа-га табалайлы туююксюз. Алайгы да, жазылыгъыз, билекли этигиз кесигизни газетигизге! Жангы жылда га ол сизни керти шѳхѳгъуз, огъурлу ушагъ нѳгеригиз болур деп ышанабыз.

«Заман» газетни редколлегиясы.

Бизни индексибиз - 51532

БАЙСЫЛАНЫ Марзипт.

ПРЕЗИДЕНТИНИ ПОЧТАСЫ Кѳп тилекле тамамлангандыла

КЪМР-ни Президентини Интернет-приемни юйине (www.president-kbr.ru) 19-чу ноябрден башлап 7-чи декабрьге дери 209 письмо болгъенди. Ала ны 37 процентин жашуу журтла бла байламдыла. ЖКХ-ны ишине тарыгуула 28 процентни тутдыла. Жазгъанланы 10 процентни уа иш та-бугъа себѳлик этилирини тилейдиле. Саулукъ сакъ-лау, билим берилеу бла бай-ламлы жумушла 8 эм 7 процентни тутдыла. Президентге жорек ырызлыкъ-ларыны, мѳста, этгъилерин билдиргенле да 3 процент бардыла.

Маискиден пенсиячы Людмила Топунова ала ны шахарларында Ленин эм Гагарин аты орамла бек осал халда болгъанларына та-рыкъгъанды: «Жаун жуасу, бютѳнда кыйналагъыз. Жолда жыйылган суула-дан ѳтер къаруубуз бол-май къалады».

Арсен Каноквну бирлугуу бла писмогъа Май муниципалды району жер-жерли администрациясыны башчысы Юрий Атаманенко жууап бергенди. Ол башында сѳгъынылган орамлада маша-нала жорюген жоллагъа КЪМР-ни бюджетинден бѳлюннген ахчагъа ремонт этилгенди билдиргенди.

Нальчикде Тарков орамда 22-чи юйде жашагъан Валентина Исаева киркичкени ташыуу проблемасын кѳтѳргенди: «Арбазыбиз багуу тѳбеге айланганды. Шахарны администратциясы бу проблеманы унутулуу кѳйгъанды? Арбазларыбыз не халда болгъанларына, ЖКХ-ле, ТСОЖ-ла да кылай ишленелерине къаргъан аны борчу тѳй-кюлюдѳ?»

Ахыры 2-чи бетдеди.

Акция

Ветеранларыбызны жигитликлери ѳмюрледе унутулмазча

Быйын кюн Нальчикни Культура эм согул паркында РФ-ни Конституциясыны кононе аталып «Сѳни урушуну юсюнден филминг» деген Биринчи битеукавкъ жаш тѳлю акция бардыргъанды. Аны КЪМР-ни Жаш тѳлюно ишлери эм жамауат биригилеу жаны бла министрствосу Жаш тѳлюно ишлери жаны бла федералды агентствону себѳлиги этиуу бла «Биз-

ни барыбызны да хорлампыз» деген проектти чеклеринде къурагъанды.

Ол кюн Север-Кавказ федералды округу битуде регионларында да жаш адамла, Махачкъаланы, Магасаны, Черкескени, Владикавказны, Ставропольну, Грозный орамларына чыгып, «Бизни барыбызны да хорламыз» деген проектте къошуплукъдула. Андан сора

аланы хар бирине да фильм алдырдыргъа тийишли оборудовани эмда ветеранчы ад-рес да берилликдиле. Аны ючюн деп проектти штаблары ачылгъандыла.

Нальчикде уа акция башланарыкъ жерге республика-лай районлардан, шахарларындан да бийик, энци, орта билим берген окуу юй-лене студентлери, школчуа жузѳле бла келген эдиле. Со-

Акцигъа келгенле

Гюлле салуу

луу паркга Пермятов орамдан кирген жерде уллу шаха ишленгенди, ара аллене эки жангыда уа столпа салын-гандыла. Майданда Ата журт урушуну жырлары, максамла-ры ашитилдикле. Студент къызыкчыла ветеранлары ортагъа чакъыртыл тейседиле. РФ-ни, КЪМР-ни, акцияны байраклары да желчикде чакъыландыла. Алайгъа келген хар кимини да кѳлери жарыкъды.

Тюше акцияны бардыргъана «Емюрлюк от-эсертмеге голле саладыла. Ата журтну къурулулай жан бергенле-ни журтлеп, бир минутну шо снопедиле. Ызы бла сахнага КЪМР-ни жаш тѳлюно ишлери, жамауат биригилеу жаны бла министрлиги кулгъуну топурагъан Борис Паштов, республиканы Пар-

Ахыры 2-чи бетдеди.

Эсе түрү

Огьурлу Афар

«Көздөн көтгөн – көлдөн кеткен», - дейди. Алай жашауда атын иги бла айтдыр «инут-майды». Аны тангышанга, жуу кудула, туудуксула эсгерген турардыла.

Мен буюон сагынырык Ул-башланы Афарды. Он тууган элин неден да бек сие эди. Кашхатаум ден, аны атын бал татууну келтирип алгас, дунияны ахшылыккары анга жаугу-ан сунар эди.

Азидан кайтханда, ара мюкю жангыртуну балгагыналдан бири эди. «Кызыл Малквар колхозда жерчиликке урунган бригадага кеп жылганы башчылык этип турганды. Колхозу жерчиликке нарпоз, будай, кегет, жемшисе өсдоргөнди.

1969 жылда Афарны бригадасы, мизреу өсдорюп, районда биринчи жерги алган эди. Аны чокунда «За трудовую доблесть» медал да бериледи. Кесин да гиче самолёт бла район туйресинде учурдыла.

Эгепулу кынакк келсе, куулукчула аны Улбашланы юклер этип болгондыла. Милер берки бла башында, бет жа-

рыкылы тюбегенди алагы Афар. Юй бийчеси Халимат а, кезио жупу ачкыны, сары жауда «жозе» турган жылчине-ни, жуурт айрандан толуп гопчоланды салыр эди аларында. Ненча алгышы айтылган болуп эди ала жашаган койдө?

Кеп жыла оздула бу эки адам дунияларын алышканды. Алай аланы атлары адамланы эслеринде кылгандыла. Халимат биширген татыулу ашланы ашгаына, Афарны ашлы сазлерине тынгылганга аланы атларын дайым хурмет бла эсгерген турардыла. Биллай адамла омон айттырганды: «Ахшыны аты унутулмайды», - деп.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.
СУРАТДА: Улбашланы Афар бла юй бийчеси Халимат.

КОНКУРС

Хунерлилени излейдиле

Жыл сайын Уран районда «Алпо, биз фамилия кыйылы» деген ат бла конкурс бардырылды. Бу ахшы жумуш жаш адамланы араларында хунерлилени баамталуу, аланы ишкестуу улуу жолуна чыгарырга болушды. Аны себепли эришкесе кытышканды анга тынгылы хазырлардыла.

Төрдө болуучусуна, сахнага чыгарыктыны асламысны жорелерин тейюон кытайгылар да ангыларга болушкуну. Аланы жерг айтууда, төпөсүде эм актёр усталыкында чемерликерин ачыклайдыла. Сахнада кезионгөннени барына да залда олтурганга ула кыарларын кызыганмайдыла.

Жорини кызууму республиканы Культура министрствосундан Байкызыланы Адам эм Людмила Ашкотова, шахарда культуру ююно методистери Валерия Шогенова, Мария Семёнова, Наргызала Шахары сабий хореографши шолууну директору Раида Карданова эм озган жылда гран-прини алган Залим Карогиргенди.

Кичи кызууму арасында бек иги жылганыга Маммеланы Алим саналганды. Астемир Шеруев эм экинчи жерге тийиш болганды, ючюнчо жери а Эшдар Губашевге жеткенди. Абдан кызуумда хорлаганы уа была эдиле: Анастасия

Зинченко, Алена Хашева. Ючюнчо жерги уа Анаис Варитлова бла Феруза Борсукова тең юлгөшөдиле.

Төпөсү уа алга Уран элде искусстволаны сабий шолууну «Эксперимент» кызууму чыктырганды. Аны санана Марина Кажарова, Юлия Косюченко эм Анна Шингана киредила. Абданланы арасында айырмалыга Орусаны Тимур, Алина Афануова саналгандыла. «Залин» Жамбураадан, Марина Бадралковадан, Нина Мервадан кыргызган кызуум уа ючюнчо жерге чыктырганды.

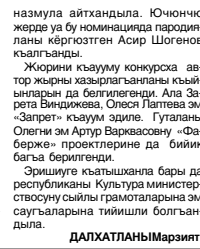
Артистик усталыкыда Карина Кушева бла Галина Кондратова хорлашдыла. Кызыкчыла экиси да

намуула айтхандыла. Ючюнчо жерде уа бу номинацияда народланы кергозгөн Асир Шогенов кылганды.

Жорини кызууму конкурсуа автор жырны хазырлаганыны кытайгылар да белгилгенди. Ала Зарета Винокурова, Олеся Латтева эм «Зарпет» кызуум эдиле. Гулаганы Олегни эм Артур Варкасовну «Фаберже» проектлерине да бийик баа бергенди.

Эришкесе кытайшанна бары да республиканы Культура министрствосуну сыйлау грамоталарына эм сауыгаларына тийишли болгандыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзип.

БОКС

Кишиге да амал кыймаганды

Краснодар крайни Витязеве төпөсасында 1995-1996 жылда уулуыганы араларында боксдан Россияны биринчилиги бардырганды. Эришкесе бу жыл санда кыралы бек кочло спортулары кытайшкандыла, он санда Европа-

чуну эришкесе тренерле Геркокланы Аммат бла Атырзаланы Башир хазырлагандыла.

Россияны муру алгында болган биринчилигде Чечен улу ючюнчо жерге чыктыган эди. Амматын айтханына кер, ол заманда суудыла

Грек-рым тутушу

Грек-рым тутушу Эбфрус районда спорту бек кенг жайылган тюрлюсодю. Тырнаууздагы «Бахсан» спорт-саулык кочюле комплекже андан бардырган биринчилигде Чечен арлык жаш спорту кытайшканды.

Жаш гебжефлери араларында кыаты сермешле бардырылгандыла. Аладан бек кочюле уа кеси жаш салнардына тырнауучула Локьяланы Аслан, Ислам, Эшдар, Жамболат, Кулчаланы Руслан, Беркесуланы Мадис, Аскер Тимазов, Чеченлы Эшвар, Моллаланы Эшдар, Гекиланы Залим, Астемир Азубов, Рамазан

зосени терс чыгарган эдиле. Бу жол а Шамили алтай бир иги хазырлаган эдиле, ол хар юмги да хорлал, биринчи жерги алыгыны ишкелк жок эди. Энди жаш боксчу кыралыны жыйымдык команда сыны санана келер жылда жазда болушкуну биринчилигине хазырларгырдыкты.

СУРАТДА: Россияны биринчилигинде 48 килограмм аурулукда ачы жерини алганга (Чеченлы) Чертиге тийишлиди. Жаш бокс-

Эмгакчы, Исса Шаikenов эм Отарланы Мустаныр болгондыла. Тутушу бла ала Эбфрус район олимпиада резервини сабий жаш тейо спорт шолуунда керешерди.

Ала эм призёра району Жаш тейоно ишлери, физкультура эм туризм жаны бла комитетини грамоталары бла сауугаланыгандыла. Хорлаганы уа кыяр-ни окуучулары спартакиада сына зачетка эришкесе кытайшырдыла.

Анатолый ТЕМИРОВ.
СУРАТДА: эришкесе барганкызуу. Суратын автор алганды.

ОЗГУРЛУК

Кырал белгиле хар ким да хайырланырча туйюлдуле

Алгаракылда Нальчик шахарны прокуратурасында бизге билдиргенерине кер, Кырал белгилени юсюндөн законодательствонун мадарларына бузуктулук этилген кезуле болганына тухташтырганды. Тинтилерни кезуинде Кыбарты-Малкварда «Джа Макс» жамауат организация Кыбарты-Малквар Республиканы Кыралгербинин кесини аны документтерине салды. Алай этерге уа жермайды.

Прокуратура быттыл шартны эсге салды. Кыралгербин хайырлануу жоругу «Кыбарты-Малкварды Кыралгербинин юсюндөн» кыяр-ни 1994 жылда 4-чю августтан 12-РЗ законунда тухташтыралганды. Аны 5-чи статьясына тийишликде Кыбарты-Малквар Республиканы гербин жардаршырууну, ишлеуно хайырланууну, саквалууну,

Кыяр-ни кыралгербинин суурда болган бланкны бла мухуру жок этуноно оуноу Кыбарты-Малкварны Президентини эркинликчиiedi. «Джа Макс» жамауат организацияны мухурунда (ошманлардында) неда энци документтерине Кыяр-ни Кыралгерби салынырга керек туйюлду.

Аны бла байламлы Нальчик шахарны прокуратура «Джа Макс» жамауат организация кесини бланклардында Кыбарты-Малквар Республиканы Кыралгербинин туйюлук туйык салынганды.

Басамага **ТЕММОЛАНЫ Мухадин** хазырлаганды.

ЗАКОН

Коррупция шартла

Уран районну прокуратурасы «Нарткалинское АПТ-2» муниципалый унитар предпритияны 2010 жылда 11-чи ноябрдан буйругунда коррупция шартла болганын ишкелк жоругуна бардырганды. Он буйругунда, он буйругун элири араларында жорюон автомобиль транспорту тарифле кыйык этилгенди. Тинтилерни кезуинде ачыкылганына кер, он буйругу Федералдык законга «жог келеди» он анга коррупция шартла эсендеди.

Сөз ючюн, «Росей Федерацияда жер-жерги самоупрауленияны кыраууну итуеуно жоругуларыны юсюндөн» 2003 жылда 6-чы ноябрде чыгарылган Федералдык законун 15-чи статьясына 1-чи кесегини 6-чы пунктуна тийишлиликде районну жеринде элири араларында пассажир транспорту жорюорна этиуно вопрослары тамамланылды, ол жаны бла болула кырауладыла.

Он Законун 35-чи статьясына 10-чю кесегини 6-чы пунктуна кер уа, муниципалый предпритияда жумуш этиуно тарифлерин кыбыл этиуноу предствительный тарифтерин кыбыл керюуоу районну предствительный органырарыны эркинликтериндеди. Муниципалый

юсюндөн» 2003 жылда 6-чы ноябрде чыгарылган Федералдык законун 15-чи статьясына 1-чи кесегини 6-чы пунктуна тийишлиликде районну жеринде элири араларында пассажир транспорту жорюорна этиуно вопрослары тамамланылды, ол жаны бла болула кырауладыла.

Он Законун 35-чи статьясына 10-чю кесегини 6-чы пунктуна кер уа, муниципалый предпритияда жумуш этиуно тарифлерин кыбыл этиуноу предствительный тарифтерин кыбыл керюуоу районну предствительный органырарыны эркинликтериндеди. Муниципалый

ТИНТИУ

Кычаргы не бек кюрешке эсе да, кытулалмаганды

Алгаракылда билдиргенича, 1-чи декабрде эртенликке сагхат 10-чю «Мерседес-Бенц» автомашинаны (кырал номерлери А 770 10-07) Баксан районда Дугулугей этеде жашаган эли эжижылык водители, Нальчикде Идарос атлы орам бла келе, жик жол жорге кыоушуган жерге жеткенди, сфетоборуну кызыл жапын турганына да кыраамай, Фурманов атлы орам табу суку бурлулуп кеткенди, авария этерге аздан кылды.

Кыяр-де МВД-ни УГМБД-синад билдиргенерине кер, аллай марканы, торюонло, кырал номери эм регион кодлу автомашина 2010 жылда 28-чи ноябрде Ставрополь крайдан юсюрлөнди, илери болганды. Жол-патруль службаны эжижык жолда жорюон жорукларына бузуктулук этген, төрт керо торюонло милалары болган автомашинаны тохтатырга юрөшкенди. Алай аны водители аланы буйрукларын сан этмегенди, машинаны буютконда керо сирондо, уайыргыра, кылыга тошмай кытулугура жат атханды. Бир торюо жоруга сынымай, сфетоборлары болган беш орамдан тохтатмай этип, жууксуда АЗС-ни ичи бла берип, агула айлануу кычканды. Кетип бара жол-патруль службаны ВА3-211540 автомашинасы бла кызыгышканды.

Милицияны куулукчулары «Милиция юсюндөн» Законун 15-чи статьясына тийишлиликде «Мерседес» автомашинанын чархларына эки керо керох бла атханды. Аны сол жанында ал эм арчар-

лары тешилгенерине да кырамай, водители автомашинаны соо-райлыны тегилти терге этирге юрөшкенди. Суу 7 километрини тизиналары болмаган дискте бла барганды. Жол-патруль службаны куулукчулары аманлыкчыны тохтатышы деп, юч кере өлорге аздан кылгандыла. Ала автомашинаны ичинде кесине ажал илген адам чандырууну затлары бла кыаччы айланган окуяна сунгандыла.

Милиция кычын барган водителин автомашинасына дагыда да атханды. «Кавказ» федералдык ююно 448-чи километринде «Шалуха» стационар постану нарды аны алтын тыгырга юрөшкенди. Алай, кыаччы барган водители, аланы тыгырларына кыраамай, айтхаларын этмей, газны ахырына дери басынды. Төрт керо автомашинан да ачылганды да аны эсин жийдырмаганды. Жалаңда ЛОП-ни темир-бетон тонаханысы барып кесин урганды тохтатылды.

Автомашинаны ичинде водителин өлорю, РГД-5 граната, УЗРГМ гранаты запалы табылгандыла.

Бу шартка керо тинти ишле бардыралдыла. РФ-ни Прокуратура сында Следствие комитетини Кыяр-де Следствие управления сыны Чеченде бөлүмю Россия Федерацияны Уголовной кодексини 286-чы статьясына 3-чю кесегини тийишлиликде уголовный ич ачканды.

Кыяр-де МВД-ни пресс-службасы.

ПРОФИЛАКТИКА

Эт ашай эсегил, сакь болугуз...

Бек кыяын гельминтозлордан (гельминтоз) адамды жаныуурада бла битимделе туйеучю паразит кырулга – гелиминтле – сууланчаны бири – трихинелле (трихинелле) – төгөрке трихинелла суулчаны жаны бла эпидемиология кал, битеу Россиядега, республиканы территориясында да тапсы болгангайла кылады. Байылы он айыны ичинде кыралны территориясында 150 адам аурууганы тохташтырганды.

Кыбарты-Малкварда уа арт он жаныны ичинде трихинеллезден 47 адам аурууганды, аладан бири өлгөн окуяна этгенди.

Жаны жылы алгында этден этилген торюо-торюо продуктция, ол санда эркин этилген жерлерде да кеп сатылганларын эсге аласы, трихинелле ауруу жуугарга болуугуна кыруулук буюткону кырады.

Трихинелле – кыяын, суук кыалтырауук этдирген эмда ачыкь халда аллергия белгилери эсенгенди, кеп кыяын улде уа саусуну инвазиялык жетдирген, бирде уа өлморгөн окуяна этген аурууду. Жалаңда биреу ауруу кылаган кезуине эз боллады, нек дегенде, адамда кбюсюндө тугар милланы эти ашар ауруудула, соолган туугары эти уа келге жетеди.

Кеп кезуиледе аурууну чыгууно торюо-торюо туйла, уулууча бла байламлы болды. Төгөрке трихинелла суулчаны паразитлери болган этини ашгаданан сора, ауруу орталык тергеу бла 10-20 юно этген уа, алай жайылы башлайды. Жашууда бола келгенде, осал ашарык бла байламлы кычкыган ауруула терс окуяна башланганлары, саусу кесини аурууганыны салтуура

рыкылы тюбегенди алагы Афар. Юй бийчеси Халимат а, кезио жупу ачкыны, сары жауда «жозе» турган жылчине-ни, жуурт айрандан толуп гопчоланды салыр эди аларында. Ненча алгышы айтылган болуп эди ала жашаган койдө?

Кеп жыла оздула бу эки адам дунияларын алышканды. Алай аланы атлары адамланы эслеринде кылгандыла. Халимат биширген татыулу ашланы ашгаына, Афарны ашлы сазлерине тынгылганга аланы атларын дайым хурмет бла эсгерген турардыла. Биллай адамла омон айттырганды: «Ахшыны аты унутулмайды», - деп.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.
СУРАТДА: Улбашланы Афар бла юй бийчеси Халимат.

кызуумла (тип болган, чайнадуу, кызыл кызылдаттуучу жерле, диафрагма, иегиле, орталарында, баш эм топ жалларында жөн этиле) тохтамай ауруу, ачытадыла, көз топлери бла бети көбөйдө, кыяынга айланган кезуиледе уа битеу чархы окуяна.

Аурууну кыяынлыгы кыаллай бир эт ашалганына, анда паразит жыйныла кыаллай бир болганыларына эмда алааны трихинеллерине керо болды. Трихинелле кыяынга айланган кезуиледе прогноз бек тапды. Ауруу, осал халда башлануу, барган да кыяын эте эсе уа, аны дагыда баш кыянык формаларына кыяынга айлануу да (миокардит, пневмония, менингоэнцефалит) кыюулса, адам өлорө болушкуну.

Трихинеллезни жуукдурмаз кочюн.

- этни, этден этилген ашарыкылары сатыу этерге эркин этилген жерлерде эмда ветеринар – санитар белгилери болган жерлерде кыбыл керюуге керек туйюлду, этни артык уулу туурамла этмей, көпге дери (ки сагхат бла жарымдан аз угзай) биширге;

- этни тузула, кыакь этиу эмда буйругу трихинелла жайылдыла да аурууну кыозгуучуланы өлморемгенлярин этизилде туртугузу.

Ауруу жуукьмача, таза продуктланы ашагыш, саулыкту болуугу.

Клим ХАЧУКОВ,
Кыяр-де бек кырал санитар врач,

Билгилер

Жандауурлук концерт

Кыяр-ни Парламентинде Жаш тейо палата 2010 жылда 16-чы декабрде республиканы законодательный органы болушугуу бла, инвадидени халкыла аралы кочюне агап, «Калал жорюк» деген ат бла улуу жандуурлук концерт бардырырга белгиледи. Он Кырал концерт залда бу жерги эстраланы жундуларыны кыатышуулары бла 18 сагхат 30 минутда башланарыкты. Концерттен тошген ахча онкологиядан аурууган сабилге баргыра берилгиди.

Жорек халыкчалыкдан тошген ачаны өтдюрюге керекли банк эсепни рекуизитлери:

Кыбарты-Малквар ОСБ № 8631 Россияны Сербканы ОАО 360000, Нальчик ш., Пушкин оинны бла Кешоко орамны мойюшо, 33 а/72 номерли юй

ИНН 7707083893
БИК 04702660
КПП 072102001
Банкны корсетчу 30101810600000000660 Ставрополь шахарда ГРКЦ
СМРФ 30301810460000000633
Личейо совет № 42307.810.7.6033.0406693.

Кыяр-ни Парламентинде Жаш тейо палата 2010 жылда 16-чы декабрде республиканы законодательный органы болушугуу бла, инвадидени халкыла аралы кочюне агап, «Калал жорюк» деген ат бла улуу жандуурлук концерт бардырырга белгиледи. Он Кырал концерт залда бу жерги эстраланы жундуларыны кыатышуулары бла 18 сагхат 30 минутда башланарыкты. Концерттен тошген ахча онкологиядан аурууган сабилге баргыра берилгиди.

Жорек халыкчалыкдан тошген ачаны өтдюрюге керекли банк эсепни рекуизитлери:

Кыбарты-Малквар ОСБ № 8631 Россияны Сербканы ОАО 360000, Нальчик ш., Пушкин оинны бла Кешоко орамны мойюшо, 33 а/72 номерли юй

ИНН 7707083893
БИК 04702660
КПП 072102001
Банкны корсетчу 30101810600000000660 Ставрополь шахарда ГРКЦ
СМРФ 30301810460000000633
Личейо совет № 42307.810.7.6033.0406693.

Кыяр-ни Парламентинде Жаш тейо палата 2010 жылда 16-чы декабрде республиканы законодательный органы болушугуу бла, инвадидени халкыла аралы кочюне агап, «Калал жорюк» деген ат бла улуу жандуурлук концерт бардырырга белгиледи. Он Кырал концерт залда бу жерги эстраланы жундуларыны кыатышуулары бла 18 сагхат 30 минутда башланарыкты. Концерттен тошген ахча онкологиядан аурууган сабилге баргыра берилгиди.

Жорек халыкчалыкдан тошген ачаны өтдюрюге керекли банк эсепни рекуизитлери:

Кыбарты-Малквар ОСБ № 8631 Россияны Сербканы ОАО 360000, Нальчик ш., Пушкин оинны бла Кешоко орамны мойюшо, 33 а/72 номерли юй

ИНН 7707083893
БИК 04702660
КПП 072102001
Банкны корсетчу 30101810600000000660 Ставрополь шахарда ГРКЦ
СМРФ 30301810460000000633
Личейо совет № 42307.810.7.6033.0406693.

УЧРЕДИТЕЛКЕ-КЫАБАРТЫ-МАЛКВАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЈА:
БЕПШАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору оубасары), КЪОНАКЛАНЫ Хасая (баш редактору оубасары), АЛИКАЛАНЫ Владимир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЛУЛАНЫ Борис (жууялы секретары).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору иривийи – 42-43-01. Баш редактору оубасарлары – 42-38-21, 42-38-22. Жууялы секретары – 42-66-85. Серветари – 40-93-02. Корреспондери – 42-63-52.

РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Жамауат беломлору – 42-67-48, 42-24-02. Экономика белом – 42-66-73. Культура белом – 42-75-82, 42-68-72. Социальный политика белом – 42-66-76, 42-27-59. Жапжакчалык эм спорт беломы – 47-26-39, 42-66-71. Писмола эм реклама белом – 42-37-94. Тизмачыла белом – 47-31-28. Сурут ачуучула – 42-75-82, 42-66-76. Бухгалтерия – 42-30-87. Операторла – 47-26-28, 42-39-65.

Редация авторла бла кызыл жорюктемде. Кезик жалмагыла ренжия этилген эм ала арты хайтарылмайдыла.

Газетде басылган материалды аныттылган омон ренжияны омон бла кесингесе болушкуну. Алаа аныттыл хар зат ючюн, Россия Федерацияны басылган эсенден Законун тийишлилик, материалды авторлары кесери жууялмайды.

Редация автордан 400 газет тизгинден (машина бла компьютер 5-6 бет) кенин аймады.

Газет Басмагы эм асламы информацияны эркинликтери кырауу жаны бла Кыбарты-Малквар регион ишкелсинде 1994 жылда 14-чю июнда ренжияны этилгенди.

Регистрация номер — 00066. Индекс — 51532

Газетин басмагы Кыяр-ни Информация коммуналдыла жамауат биртуулуси эм жаш тейоно ишлери жаны бла министрствонун компьютер сабылга хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООУ-чу типотриграфиясында басылганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33

Газетини ислерине тапталуу ючюн Кыяр-ни «Логистика» федералдык Управленийиса жууялганды.
Телефонна: 42-06-51, 42-19-97

Газетини ронизация сатыу ючюн Кыяр-ни «Росиздат» акционер обществосы.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикте керо 19 сагхатта кылат сагхат. 21:00 сагхатка кылат салынганды.

ГАЗЕТИНОНОМЕРИ ЧЫГАРГАЛАНЫ:
Османланы Хыйса – дежурный редактор; Кетенчиланы Эльфини – жууялы секретарыны оубасары; Ашукуланы Феруза (1-чю бет), Мисирланы Лейла (4-чю бет), Алияланы Белла (3-чю бет), Зорзаланы Лида (2-чю бет) – корректорла.

Тиражи 3530 экз. Заказ № 127

Номерге графикте керо 19 сагхатта кылат сагхат. 21:00 сагхатка кылат салынганды.

ГАЗЕТИНОНОМЕРИ ЧЫГАРГАЛАНЫ:
Османланы Хыйса – дежурный редактор; Кетенчиланы Эльфини – жууялы секретарыны оубасары; Ашукуланы Феруза (1-чю бет), Мисирланы Лейла (4-чю бет), Алияланы Белла (3-чю бет), Зорзаланы Лида (2-чю бет) – корректорла.

Тиражи 3530 экз. Заказ № 127

РЕДАКЦИЈАНЫ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru